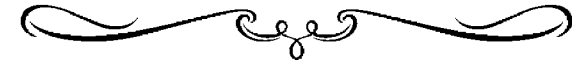

Ik verborg de vijand

SARA H. OLSSON

IK VERBORG DE VIJAND

Wanneer de grens tussen
vijand en familie vervaagt

Oorspronkelijke titel: *Fiendevän*
© HarperCollins, 2021

BORGERHOFF
& LAMBERIGTS

Aan Anders

Proloog

De houten deur was dik en zwaar en zat stevig ingeklemd tussen de stenen muren. Tachtig jaar eerder was hij dichtgeslagen en op slot gedaan, en zowel de natuur als het verstrijken van de tijd hadden geholpen om hem te verbergen. Het slot hing verroest aan de buitenkant, maar werd verborgen achter korstmoss en verder beschermd door wildgroeiend struikgewas net daarbuiten. Niemand kwam hier ooit nog en degenen die ooit wisten waar de deur was, waren allang overleden of hadden de locatie ervan verdrongen.

De duisternis binnenin was dicht. Geen enkel streepje licht drong door de muren of het plafond naar binnen. Het was een goed gebouwde ruimte, doordacht en voorbereid voor het bewaren van voedsel. Nu was de inhoud van de kamer anders. Er was geen voedsel meer te vinden.

Midden op de vloer lag wat verborgen was gehouden en nooit bedoeld was om gevonden te worden. Wat ooit van vlees en bloed was geweest, bestond nu slechts uit een eenzame hoop botten en stof. Tachtig jaar waren verstreken, en het gemis van de mens op de vloer was vervaagd, samen met degene die verantwoordelijk was voor zijn dood.

Maar een geheim kan niet voor altijd verborgen blijven. Ooit moet de waarheid aan het licht komen, en de sleutel tot de schaduwen van het verleden gevonden worden.

Hoofdstuk 1

April 1941

Inger Nilsson sloeg af van de landweg en liet de fiets de grindheuvel afrollen naar huis. De zon verwarmde haar in haar nek en ze liet de pedalen los om in plaats daarvan haar benen naar de zijkanten te strekken.

Nog maar een week geleden had de kille lentewind haar kippenvet op haar dijen bezorgd, ondanks dat ze dikke sokken droeg. Maar nu begonnen de winterkleden te warm te worden en binnenkort zou ze kunnen overschakelen op dünnere sokken en een dunne jas. Het zou heerlijk zijn om van die prikkende wol af te zijn en in plaats daarvan de donkerblauwe gabardinejas tevoorschijn te kunnen halen, die vers gewassen in de kast hing te wachten. Inger hield van deze tijd van het jaar. De knoppen verschenen aan de bomen en de zonnestralen waren sterk en warm. Er hing een geur van boshyacinten en vers omgeploegde akkergrond. Het wekte vertrouwen en hoop in de toekomst, iets wat men hard nodig had in onrustige oorlogstijden.

De Nilsson-boerderij lag aan het einde van de weg, met aan de ene kant het bos en aan de andere kant de berg, als in een beschutte vallei. Het woonhuis was wit, met de rode schuur er schuin tegenover en het bijgebouw ernaast. Er klonk in die tijd veel geluid uit de schuur. Het lammeren was begonnen en elke ochtend vond men pasgeborenen in het hooi. Kleine, krullende lammetjes die met hulp van de duwende ooien probeerden overeind te komen. In de omheining buiten scharrelden de kippen, schijnbaar onberoerd door het feit dat er nieuw leven ter wereld kwam.

Op het erf was het grind altijd keurig geharkt en tijdens de zomermaanden glom de aarde zwart rondom de stokrozen bij de gevel. Er groeide geen enkel grassprietje op de verkeerde plek. Het was een mooie en goed onderhouden tuin, een die mensen deed praten en waarderend knikken als erover werd gesproken. Inger wist dat zeker, al sinds haar schooltijd had ze te horen gekregen dat ze het thuis zo mooi en goed had. Maar het waren niet altijd positieve woorden. Minder fortuinlijke kinderen konden soms uit pure jaloezie scheldwoorden uitspuwen. Woorden die misschien van thuis kwamen, want de ouders van de arme kinderen waren net zo jaloers op Ingers ouders als de kinderen op haar. Ook dat wist Inger zeker, en dat had haar pijn gedaan.

Ze zette haar fiets naast de andere tegen de muur van het bijgebouw. Een van de vier fietsen van het gezin ontbrak, en een snelle blik op de middaghemel maakte duidelijk dat het niet lang meer zou duren voordat het buiten donker werd. Dan moest men thuis zijn, zo was het nu eenmaal. Ingers vader, Anton Nilsson, had duidelijk gemaakt dat de regels nageleefd moesten worden. Het maakte niet uit of je jong was en een hoofd vol lentegevoelens had, zei hij. De oorlog was niets om licht op te vatten.

Maar Ingvar kwam meestal op tijd thuis, het zou vast niet lang meer duren. Inger keek nog een keer de grindweg op voordat ze de voordeur opende.

Moeder Ester rolde de dikke rol geteerd grijspapier uit over de keukenvloer. Terwijl Inger en haar vader de uiteinden vasthielden, mat Ester nauwkeurig af volgens de cijfers die ze op een vel gelinieerd papier had genoteerd. Vervolgens knipte ze in stilte precies de juiste stukken met de oude ijzeren schaar, terwijl Anton en Inger toekeken en wachtten tot ze elk een

vel kregen. Ondertussen verspreidde de teergeur zich door het huis. Zwaar en sterk, en geassocieerd met zoveel onrust en duisternis.

Inger pakte een van de vellen grijspapier op en droeg het mee naar een van de ramen in de keuken. Haar vingers maakten afdrukken in de teer en lieten doffe, ronde vlekken achter op het anders zo glanzende en gladde oppervlak. Binnenkort zouden de vellen vol vlekken zitten – als ze elke dag moesten blijven verduisteren en het papier tijdens de donkere uren van de dag op en neer zou gaan. Dit was de derde rol grijspapier die op maat werd geknipt. Ze werden een tijdje hergebruikt totdat ze door de slijtage kapotgingen.

Haar vader bracht stevige stroken aan die lijmresten op de muren achterlieten, resten die later met een mes moesten worden afgeschraapt. Maar ‘beter lijm van het behang afschrappen dan geen behang hebben om lijm van te schrapen,’ zoals hij altijd zei als hij in die stemming was. Die goede bui. Wanneer niets moeilijk of vreselijk was. Wanneer men zijn lot accepteerde en zonder te mopperen teer op een rol grijspapier smeerde om het huis te verduisteren, voor het geval dat er Duitse vliegtuigen over Varberg zouden vliegen.

De oorlog woedde nu al twee jaar in de wereld. In het begin voelde het ongelooflijk angstig als ze 's avonds in de keuken zaten en naar het nieuws op de radio luisterden. Nu was het op een vreemde manier vertrouwd geworden – de berichten over hoe Duitsland in het voorjaar Joegoslavië en Griekenland had bezet en hoe de nazi-legers angst verspreidden over heel Europa.

Inger Nilsson was net achttien geworden. Dagelijks volgde ze de radio-uitzendingen over het verloop van de oorlog, en de angst dat Zweden zou worden aangevallen hield haar voortdurend in een stevige greep. Haar leeftijdsgenoten waren

net zo betrokken en ze spraken over niets anders wanneer ze elkaar zagen. Nu Noorwegen en Denemarken bezet waren, kroop de angst dichterbij – in elk geval voor degenen die tegenstanders van de oorlog waren. Velen waren van een andere mening en er waren geheime groepen opgericht door hen die niets liever wilden dan in Duitse uniformen deel te nemen aan de strijd. Inger had over hen gehoord; sommigen waren oude schoolvrienden. Ze kon hen niet begrijpen, en de onrust nam toe toen ze beseftte dat de oorlog dichterbij was dan ze eerder had gedacht.

Inger kroop onder een deken op de stevig gestoffeerde bank om te ontsnappen aan de tocht over de vloer. De rust was in het huis neergedaald. Nadat de ramen 's avonds waren afgedekt, leek alle energie op de een of andere manier weg te ebben. Haar vader dommelde in de fauteuil in de hoek, een net begonnen roman op zijn buik. Inger keek naar zijn handen, die ruw en droog waren van het zware werk op de boerderij. Maar ze waren zoals altijd brandschoon, ondanks dat hij de hele dag met de dieren had gewerkt.

Inger had de *Halländska Lantmannatidningen* van die dag naast zich op de bank liggen, maar kon zich er niet toe zetten om hem open te slaan. Misschien zou het makkelijker gaan na een kopje avondkoffie, die ze haar moeder in de keuken hoorde zetten. Inger snoof. Alsof koffie het lezen van het zware nieuws makkelijker zou maken. Ze pakte de krant op en legde die in plaats daarvan op het salontafeltje. Dat moest maar voor later zijn.

Het licht van de kleine petroleumlamp aan de muur vormde golvende patronen op het behang, die aan de zee deden denken. Inger verlangde naar de zee en naar de zomer, wanneer je kon zwemmen, op het strand kon zitten en de

geuren van het water kon ruiken. Zeewier en zout. Roddelen en koffiedrinken met haar vriendinnen. Ze verlangde ernaar om erheen te rijden in de auto van haar vader, met de ramen open zodat de zomerwind door haar haar kon woelen terwijl ze reden. Inger haalde haar hand door haar pas geknipte kapsel. Ze zuchtte berustend. Het was alweer een hele tijd geleden dat ze naar de zee was geweest, in ieder geval in de auto van haar vader. Die gebruikten ze niet meer vanwege de benzinerantsoenering.

Ze richtte haar blik op de reiskoffer die op de vloer onder de petroleumlamp stond. De noodkoffer, zoals ze die noemden, had vader van zijn broer gekocht. Het was een donkerbruine koffer met details van messing. Moeder had hem gevuld met lakens, kleding, zeep en tandenborstels, en hem aan de achterkant met een viltstift gemerkt. De familie Nilsson was klaar om te vluchten als dat nodig was; het hoogstnodige was ingepakt. Inger huiverde elke keer als ze de koffer zag en wenste dat hij ergens anders had gestaan dan zo prominent in de woonkamer.

Moeders zachte pantoffels maakten haar voetstappen geluidloos, maar de rammelende koffielepels verraadden haar toen ze met het dienblad de woonkamer binnenkwam. Inger voelde zich meteen beter. Op een bord lag versgebakken roggebread in dikke sneden en de geur deed Inger de oorlog en ellende vergeten, en in plaats daarvan genieten van de avondkoffie. Kleine adempauzes die zo hard nodig waren in een tijd van angst.

De kopjes waren leeggedronken toen het geluid van een fiets die over het grind naar het huis rolde, hen deed omdraaien naar de hal. Al snel ging de deur open en kwam Ingvar binnen. Ingers tweelingbroer schraapte zijn keel, zette zijn schoenen

op hun plaats en haastte zich zo goed als hij kon naar zijn kamer, terwijl hij een 'Goedenavond' mompelde. Een vage geur van sigaretten en alcohol hing achter hem in de lucht. Zijn familie volgde hem zwijgend met hun blik, elk met hun eigen gedachten.

'Je moet op tijd thuiskomen, Ingvar,' zei zijn moeder zachtjes, zonder hoop dat het zou doordringen. Ze wist dat haar woorden geen effect hadden; zo vaak had ze al geprobeerd grenzen te stellen, zonder succes. Ingvar deed toch wat hij wilde.

'Hoe ging het?' riep Anton hem zachtjes na, en Inger hoorde hoe Ingvar even buiten zijn kamer bleef staan. Maar toen ging hij naar binnen en sloot de deur achter zich zonder te antwoorden.

'Was het vandaag?' fluisterde Inger. Het knikken van haar vader deed haar naar haar schoot kijken. Ze wist meteen wat haar broer ertoe had gebracht het gesprek te ontvluchten.

Ze dronken de rest van hun koffie en aten in stilte zonder elkaar aan te kijken. Na een paar minuten zette de vader zijn kopje neer, stond op en ging achter zijn zoon aan.

'Wees voorzichtig met hem, Anton,' smeekte de moeder. 'Hij is al overstuur.' Maar haar man antwoordde niet.

De deur van Ingvars kamer ging open en sloot weer nadat de vader naar binnen was gegaan. Inger hoorde de opgewonden stem van haar broer. Haar moeder stond op en begon snel de tafel af te ruimen. Het servies rammelde toen ze het op het dienblad zette.

'Ik begrijp niet wat hem bezielt,' zuchtte Ester en ze nam de lege koffiekop aan die Inger haar reikte. 'Wat gaat hij in het leger doen? Het is alleen maar dood en ellende, hij mag blij zijn dat hij eronderuit komt.'

Inger had geen goed antwoord.

'Maar als iedereen gaat,' zei ze, terwijl ze haar schouders ophaalde. 'Dan wil Ingvar dat vast ook. Hij heeft altijd al willen doen wat alle anderen doen.'

Moeder zette het dienblad weer op tafel.

'Hij moet accepteren dat hij niet is zoals alle anderen. Ik heb hem altijd gesteund en hem geholpen met zaken die hij zelf niet kon. Ik heb nooit over verschillen of een handicap willen praten.' Toen sprak ze met zachtere stem. 'Maar deze keer ben ik blij. Ik wil dat mijn zoon leeft, en dankzij zijn been mag ik hem misschien houden.' Ester pakte het dienblad op, liep naar de keuken en begon in stilte de borden af te wassen.

Inger keek naar de krant die ze eerder op het salontafeltje had neergelegd, maar de inhoud sprak haar ook nu niet aan. In plaats daarvan vouwde ze de deken op en ging naar haar kamer. Ingvars opgewonden stem en de zachte stem van haar vader waren door de muur heen te horen. Maar Inger wilde niet luisteren en ging op bed liggen met het kussen over haar hoofd. Oorlog en duisternis en dood. Als ze de tijd maar weg kon slapen, zou alles snel weer normaal worden.

Er hing een spiegel aan de muur naast de deur in Ingvars kamer. Die had daar altijd al gehangen, maar werd zelden gebruikt. Ingvar wist precies hoe hij eruitzag en hoefde daar niet aan herinnerd te worden. Maar nadat de deur achter hem dichtgeslagen was en hij de vragen van zijn familie buiten had gelaten, haalde Ingvar diep adem en keek hij naar zijn spiegelbeeld. Hij staarde naar dat wat alleen maar tegenslagen had veroorzaakt.

Toen Ingvar een jaar oud was, had hij nog niet leren kruipen. Toen zijn ouders medische hulp zochten, werd een

heupafwijking ontdekt die niet te verhelpen was. Dit had tot gevolg dat Ingvars linkerbeen zich niet zo snel ontwikkelde als zijn rechterbeen, dus toen Ingvar eindelijk leerde lopen – veel later dan andere kinderen – liep hij mank. Niemand geloofde dat hij ooit op eigen benen zou kunnen staan, tot zijn derde werd Ingvar door zijn ouders voortgetrokken in een klein, roodgeschilderd blikken karretje. Daarna begon hij zich op eigen kracht door het huis te bewegen met behulp van een paar houten krukken die zijn vader voor hem had gemaakt. Meestal huppelde hij rond op zijn rechterbeen, terwijl zijn linkerbeen recht naar beneden hing en zijn tenen over de vloer sleepten. Maar na verloop van tijd leerde hij ook op zijn korte been te steunen en kon hij de krukken symbolisch verbranden in de open haard.

Opgroeien als kreupele – want zo zag iedereen hem, ook hijzelf – had zijn sporen nagelaten. Ingvar herinnerde zich zijn vroege jeugd als gelukkig en onbezorgd. Hij dacht er nooit over na dat hij anders was. Maar toen hij naar school ging, begon zijn eeuwige strijd tegen de oudere pestkoppen die vonden dat een manke jongen een pak slaag verdiende. Dat hij niet in staat was om terug te slaan, laat staan weg te rennen van hen op het schoolplein, was een gelukkige toevalstreffer voor zijn klasgenoten. Ingvar had geen schijn van kans. Het maakte niet uit hoe hard hij oefende om te lopen zonder dat zijn mankheid opviel, hij moest toch de klappen en de spottende opmerkingen van de andere kinderen verdragen.

Uiteindelijk werd het de dagelijkse routine. Maar de voortdurende onrust en het feit dat hij altijd op zijn hoede moest zijn en zijn lichaam moest aanspannen tegen de slagen, eisten hun tol. School hield hij niet vol, hij stopte in de zesde klas om in plaats daarvan zijn vader te helpen op de boerderij. Hij ontliet de klappen, maar de angst bleef. Jarenlang liep

hij met zijn handen voortdurend gebald, in een soort staat van paraatheid.

Ingvar trok zijn riem strakker en bekeek zijn lichaam in de spiegel, van onder naar boven. Hij liet zijn blik snel van zijn onderlichaam afdwalen en liet zijn ogen in plaats daarvan op zijn gezicht rusten. Iets dat aangenamer was om naar te kijken. Hij zag er goed uit, dat wist hij. Zijn tienerjaren hadden compleet nieuwe deuren geopend voor de verlegen jongen op de Nilsson-boerderij. Ondanks dat hij twee ongelijk lange benen had, viel hij in de smaak bij de meisjes in de omgeving. Dankzij een mooi gezicht, zijn lengte, brede schouders en de juiste hoeveelheid spiermassa. Zijn haar was dik, goed geknipt en naar achteren gekamd in een glad kapsel. Zijn blauwe ogen hadden een unieke lichte tint die bij niemand anders te vinden was. Ingvar had het ver kunnen schoppen dankzij zijn uiterlijk. Hij had allang geleerd zijn handicap te verbergen met behulp van zijn ogen en zijn charmante glimlach. Dat had hem verwend gemaakt, besepte hij nu hij voor de spiegel stond. Want nergens speelde uiterlijk zo'n kleine rol als bij Defensie. Daar ging het uitsluitend om de fysiek. En op dat punt kon Ingvar nooit winnen. De bijeenkomst van vandaag had dat duidelijker dan ooit gemaakt.

Natuurlijk had hij het al voelen aankomen; Ingvar was niet dom. Maar toen hij daar in die krakende metalen stoel op het regiment in Halmstad zat te wachten op zijn beurt, had hij zich onoverwinnelijk gevoeld. Hij had in zijn leven al klappen gekregen, dus voor pijn en strenge bevelhebbers was hij niet bang. Hij was doelgericht, gemotiveerd en sterk geworden; eigenschappen waaraan hij wist dat het veel van zijn leeftijdsgenoten ontbrak. Hij zou hen ervan overtuigen dat ze iemand als hij nodig hadden en dat hij alles kon wat de anderen konden.

Toen hij aan de beurt was, slikte hij de brok in zijn keel weg en liep met opgeheven hoofd de kamer binnen. Een slungelige soldaat sloot de deur achter hem en wees Ingvar een stoel aan. Aan de andere kant van het bureau zat een forse majoor. Hij heette Ekström, was even breed als lang en had nekspieren als een stier. Ingvar kon zijn blik er nauwelijks van afhouden. Het overhemd van majoor Ekström spande en Ingvar zag dat het was omgezoomd om rond zijn nek te passen.

‘Ja, Ingvar Nilsson van Nilssongården in Varberg,’ zei majoor Ekström met een diepe stem.

Ingvar knikte en strekte zijn rug. Nu ging het erom.

‘Laten we er geen tijd aan verspillen, Nilsson,’ vervolgde de majoor terwijl hij Ingvar recht in de ogen keek. ‘We hebben geen behoefte aan u als dienstplichtige.’

Ingvar gaf geen krimp, maar vanbinnen wilde hij schreeuwen. Het flikkerde voor zijn ogen en hij moest hard op de binnenkant van zijn wang bijten om zich te concentreren.

‘Maar ik kan precies hetzelfde als de anderen. Ik ben sterk en niet bang voor de vijand,’ smeekte hij.

‘Maar alsjeblieft, Nilsson. We kunnen geen kreupelen in het leger hebben. Je komt mank *terug* van de oorlog. Je gaat er niet *naartoe*.’

Ingvar zat stil, met klamme handen en woede die in zijn borstkas borrelde. Hij mocht niet meedoen, hij werd weggestuurd voordat hij zelfs maar had kunnen laten zien wat hij in zijn mars had. Hij kon niet om het feit heen dat hij mank was, dat zou hij nooit kunnen.

‘Is er geen plek voor mij? Helemaal geen?’ zei hij, stiller dan hij had gewild. ‘Alstublieft, majoor Ekström.’ Zijn stem liet hem nu in de steek.

‘Helaas, Nilsson. Ik kan er niets aan doen. U moet leven zoals God u heeft geschapen.’

God? had Ingvar gedacht. *Er bestaat geen God.*

Nu stond hij hier voor de spiegel en probeerde hij zijn lot te aanvaarden. Een heel jaar lang had hij zich voorbereid om zijn dromen over een toekomst als militair te verwezenlijken. Al sinds hij een advertentie had gezien met de tekst: *Jonge, sterke man, het leger heeft JOU nodig*, had hij zich geroepen gevoeld. Het was een belangrijke missie, een kans om iets te betekenen en te laten zien wat hij in zijn mars had. Maar nu was zijn enige droom in duigen gevallen en voelde het leven leeg. Bovenal zag zijn nabije toekomst er somber en zinloos uit. Zijn kameraden hadden een missie, belangrijk werk voor het land en het volk. Terwijl hij... ja, hij moest thuisblijven, want hij was niet gewent.

De deur ging voorzichtig open en zijn vader kwam binnen. Ingvar zuchtte. Nu zou zijn vader weer beginnen over dat Ingvars toekomst op de Nilssongården lag. Dat er van hem verwacht werd dat hij het bedrijf zou overnemen, wat hij tot nu toe met alle macht had proberen te vermijden. Welke alternatieven waren er nu nog?

Hoofdstuk 2

Augustus 2021

De versleten houten kruk had vlekken van verf en behanglijm, en in de nieuwbouwwoning was dit het enige meubelstuk met een verhaal. Van al het gereedschap, de ladders en andere spullen die ze tijdens de bouw hadden gebruikt, was het alleen deze kruk waar Paula om gaf, en ze wilde hem niet wegdoen. Hij droeg zoveel herinneringen uit de afgelopen jaren. Witte verfvlekken nadat Jonas het plafond in de hal had geschilderd toen Paula last had van bekkeninstabiliteit en nauwelijks kon lopen. Een blauwe vlek uit de slaapkamer, nadat Jonas haar had verrast met een kus in haar nek terwijl ze de accentmuur aan het schilderen was. De kwast was in een boog door de kamer gevlogen en had een grote blauwe vlek op het parket achtergelaten. Alles was weggeveegd, maar een klein druppeltje was op de kruk terechtgekomen en was achtergebleven. Bovendien zaten er spatten op de zitting nadat Paula lijm had gemorst toen ze het behang in de keuken aanbracht. Alle vlekken en sporen waren nog aanwezig, en dat voelde goed.

Paula zette de kruk voorlopig in de hal. Daarna liep ze door haar huis, nieuwgebouwd en vlekkeloos. Het zorgvuldig ontworpen huis dat nog geen krassen of slijtage vertoonde. Het was prachtig, werkelijk fantastisch mooi. Precies zoals Paula het voor ogen had. Het huis van de familie Fahlén! Zonder twijfel een artikel in elk interieurmagazine waardig. Paula bleef staan en keek naar de tegelkachel in gustaviaanse stijl met golvende kroon, die ze speciaal had besteld bij een ambachtsman in Borlänge. Daarna richtte ze haar blik op

de inbouwkasten in de hal, die de vakmensen hadden doen vloeken over het ongebruikelijke ontwerp van de architect. Het was een zware tijd geweest die ze nooit meer wilde meemaken. Maar nu was het eindelijk klaar, na drie jaar zwoegen waarin ze meerdere keren op het punt hadden gestaan zowel het bouwproject als hun huwelijk op te geven.

Paula liep naar het raam en keek naar haar dochter, dieilde van vreugde in de boomschommel verderop op de helling. De kleine kleuter zwaaide met haar beentjes en Jonas duwde haar enthousiast. Hij had de schommel diezelfde ochtend nog opgehangen. Het zag er zo idyllisch uit dat Paula niet anders kon dan in zichzelf lachen. Een klein, gelukkig gezin in een nieuwbouwhuis, precies onderaan de eikenheuvel. Dit zou wel goedkomen.

‘Ik heb de verhuizers omgeboekt naar dinsdag, halen we dat nog?’ vroeg Jonas toen hij binnenkwam met Alma op zijn arm.

Paula dacht even na.

‘Dat zou moeten lukken,’ antwoordde ze. ‘Het is alleen nog de zolderopslag en die doen we zondag. Dus we halen het. We halen het,’ bevestigde ze met een knikje, voordat Jonas met de luiertas over zijn schouder de badkamer in verdween.

De afgelopen weken waren als een waas. Alles was zo snel gegaan en ze hadden zonder pauze doorgewerkt om het huis buiten Varberg af te krijgen, terwijl ze tegelijkertijd alles in het appartement in Stockholm moesten inpakken. Paula moest bovendien haar kantoor op het werk leeghalen, omdat haar opvolger binnenkort zou beginnen. Het grootste deel van de tijd hadden ze op verschillende plekken doorgebracht: Jonas in Halland en Paula in Stockholm met Alma. Het inpakken verliep traag – het was een uitdaging om voor een peuter te zorgen in de chaos van verhuisdozen en schoonmaakspullen.

Ze hadden de verhuisdatum twee keer moeten wijzigen, maar nu konden ze het niet langer uitstellen. De nieuwe eigenaren zouden binnenkort de sleutel van de flat krijgen.

Paula keek weer uit het raam. Naar de natuur van Halland, waar ze nu zou gaan wonen. Ellinge. Ze had helemaal geen band met Halland. Dat ze juist hierheen verhuisden, was te danken aan Jonas en zijn familie. Zij hadden hier veel grond en Jonas had vier jaar eerder een stuk geërfd van zijn grootouders. Paula's gedachten en dromen over de toekomst hadden toen een deuk opgelopen, want ze had zelf heel andere plannen gehad. Toen ze een paar jaar eerder een reportage had gelezen over Camilla Läckberg en haar villa in Enskede, was Paula aan de buurt gehecht geraakt. Ze wilde daar wonen, haar kinderen daar zien opgroeien. In een voorstad van Stockholm met veel mensen en een hoog tempo, dicht bij zowel Paula's ouders in Mälarhöjden als haar werk in Nacka. Ooit uit Stockholm verhuizen stond niet op de agenda.

Ze had het perceel willen verkopen zodra hun naam op de papieren stond. Maar Jonas dacht er anders over. Hij had het perceel eerst willen bekijken en de mogelijkheden om daarheen te verhuizen willen onderzoeken. Dus was Paula meegegaan naar Varberg, vooral voor de lol, omdat ze het als een paar dagen vakantie zag. Want ze zouden daar toch niet gaan wonen, dat was echt niet iets wat ze zelfs maar overwoog. Toen.

Paula had het meteen gezien toen de taxi midden op het groene veld stopte: Jonas zou nooit verkopen. Dit was waar hij wilde wonen. Haar argumenten over het stadsleven en de levendigheid waren plotseling onbeduidend geworden. Hij zou zich met alle macht verzetten en nooit opgeven.

En ze had gelijk gehad. Een jaar nadat ze voor het eerst over hun nieuwe perceel hadden gelopen, kregen ze de

bouwtekeningen van de architect, geïnspireerd op de oude villa's uit de vroege twintigste eeuw in Enskede. Paula had langzaam maar zeker leren genieten van de westkust. Het was geweldig om haar eigen huis te ontwerpen, en elke keer als ze in Ellinge was, ontdekte ze steeds meer dingen in de omgeving die ze leuk vond. Jonas' argument dat ze dicht bij zijn ouders zouden gaan wonen, die zo graag voor hun toekomstige kleinkinderen wilden zorgen, klonk bovendien heel redelijk. Want hij had gelijk dat het niet uitmaakte of ze dichterbij Paula's ouders gingen wonen, die hadden toch geen tijd voor haar. De golfbaan was hun tweede thuis en ze genoten van hun pensioen. Tijd vrijmaken om hun kind, en tegenwoordig ook hun kleinkind, te zien, paste meestal niet in hun agenda. Paula zou alleen maar teleurgesteld en verbitterd raken in haar villa in Enskede.

Toen ze eenmaal had toegegeven, was alles in een stroomversnelling geraakt. Plannen, bouwen, inrichten, de verkoop van haar appartement, inpakken... Ze had gedacht dat het na een tijdje vanzelf zou gaan, dat ze twijfelde door de stress en alles eromheen. Want natuurlijk zou alles goed komen. Ze had haar familie en ze zou haar droomhuis krijgen met een tegelkachel en een massagedouche. Er was geen reden om ontevreden te zijn. Stockholm zou er nog steeds zijn, ook al was het niet haar 'thuis'.

Jonas kwam uit de badkamer met een vers verschoonde Alma, die jammerde en in haar ogen wreef. Paula liep naar hen toe.

'Ze is vast moe en hongerig,' zei ze en nam haar dochter uit zijn armen. Ze streelde het zachte babyhaar dat in haar nek krulde.

'Ik ook,' antwoordde Jonas en leunde tegen de deurpost. 'Wat dacht je van een pizza voordat we naar huis gaan?'

‘Naar huis?’ glimlachte Paula en ze voelde een steek in haar hart. ‘Op dit moment staan we toch precies tussenin.’

‘Maar onze harten zijn hier,’ onderbrak Jonas en hij omhelsde haar. ‘Hoewel ik nu eigenlijk toch Stockholm bedoelde. Voor de laatste keer.’

Op dinsdagavond stond Paula in een andere woning aan de andere kant van het land. Het appartement was leeg, op de stofnesten achter de radiatoren en alle oude pluggen en schroeven in de muren na. De volgende dag zou een bedrijf komen om de eindschoonmaak te doen.

Alma en Jonas waren met de auto vertrokken en zouden de vrachtwagen van het verhuisbedrijf helemaal tot aan de westkust volgen. Paula was achtergebleven om de laatste dingen te regelen met de schoonmaak en de sleuteloverdracht.

Er becroop haar een gevoel van weemoed toen ze over de krakende vloer van de flat liep. Visgraatparket en pleisterwerk. Een appartement met geschiedenis en charme, in tegenstelling tot de nieuwbouwwoning in Varberg. Ze had het hier altijd naar haar zin gehad en had niet gedacht dat ze hier ooit weg zou moeten. Het lag centraal en was groot, het straalde status uit en paste perfect bij een groeiend gezin. Juist dat aspect had Paula en Jonas aangetrokken toen ze de flat kochten. Natuurlijk zouden kinderen deel uitmaken van hun toekomst. Ze waren er ingetrokken en waren meteen begonnen met hun kinderwens. Ze probeerden. En probeerden. En probeerden. In de veronderstelling dat het staken van anticonceptie genoeg zou zijn, rekenden ze op een snelle zwangerschap. De verbazing toen het niet lukte, was enorm. Keer op keer. Tot die verbazing langzaam omsloeg in shock en wanhoop.

De mobiele telefoon ging en Paula ging op de grond zitten om op te nemen. Jonas was gestopt bij een rustplaats ter

hoogte van Linköping. Alma sliep in de auto.

‘Hoe gaat het?’ vroeg hij.

Paula wist niet wat ze moest antwoorden. Ze wilde de discussie niet weer op gang brengen.

‘Het voelt goed,’ antwoordde ze kort. De woorden weerklonken in het lege appartement.

‘Echt waar?’ zei Jonas. Hij klonk positief en vol verwachting. Paula wilde dat niet verpesten.

‘Ja, natuurlijk,’ antwoordde ze in plaats daarvan. ‘Ik mis jullie nu al.’

‘En wij missen jou. Maar je komt morgen toch, dat red je wel?’ Nu klonk hij een beetje bezorgd.

‘Ik denk dat het wel lukt. Anders wordt het donderdag. Ik zal je laten weten wanneer de schoonmaakdienst klaar is.’

Ze hingen op. Ze hadden op dit moment niets meer te zeggen. Jonas was op weg naar zijn droom, naar het huis waar hij de rest van zijn leven wilde doorbrengen. Paula was goed op weg om aan het idee te wennen, maar was er nog niet helemaal. Ze had wat meer tijd nodig. Ze moest wennen en zich aanpassen, verdergaan in haar eigen tempo.

Het huis was prachtig, en de natuur eromheen was ook prachtig. Maar haar hart was er nog niet helemaal.

Ze streek met haar hand over de parketvloer. Ze zou er wel aan wennen, toch?